

Horizontális

Hazai Víz-Horizontalitás

Horizontális II. és a Hazai Víz-Horizontalitás Program

Körültekintés a Horizonton!

A mélységi látás és a specializáció csapdái.

Merre tovább?

Joó Lajos Horizontális és Egyediség Programgazda előadásáról előzetes és az azt követő beszélgetéshez információk

a Magyar Közgazdasági Társaság, Kultúra-Gazdaságtani Szakosztály eseménye

2016. 11.11.-én pénteken 16.00-kor

a FÚGÁ-ban (Bp. V. ker. Petőfi Sándor u.5.)

Az előadás és a beszélgetés tartalma:

A Horizontálisban való előremozdulás példákkal és a **Hazai Víz-Horizontalitás Program** (egy konkrét kezdeményezés) bemutatása.

Mi tapasztalható jelentős arányban a szűkebb-tágabb környezetünkben?

A végtelenül gyorsuló specializálódás, a hozzá társuló mindenért való verseny és az időprés-érzet három elszabadult hajóágyú. Jelentős eredményeik és motivációik mellett „falakat” emelnek, megakadályozva a fenntartható, eredetiségében áttörést eredményező szakmaközi megoldások kiérlelését és ezzel jelentős hasznaik vételét. Gyakran azok sem értik egymást teljesen, akik azonos tudományon/tudáson/szakmán belül tevékenykednek.

A multi-, inter-, és transz-diszciplinaritás erősödő kommunikációja mellett bevilágító példa, hogy a nyomtatott és virtuális szakfolyóiratok több mint 90%-a továbbra is egyszakmás, egyetlen területről informál, „folyosóban” tart, „mélyíti a speciális tudások ezreinek kútjait”.

Egyre csak sokasodnak, magasodnak s egyre erősebbek a mai elkülönültségek, a beállítódások, a gondolkodásmódok, a tudományok, szakmák, gyakorlatok, s ezen nem segítenek a néhány napos konferenciák és találkozók, a pályázati-konzorciumi projektkultúrák, a klaszterek és a technológiai platformok sem.

Mi a Horizontális?

A horizontalitás a tudások közötti „falak” áttörése révén egy XXI. századi új tudományos kultúra, gazdaság és társadalomfejlesztési irány, dimenzióváltási tényezők gyűjtőneve.

A horizontalitás jelent egyszerre érzékelést, attitűdöt, képességeket, készségeket, gondolkodásmódot, szemléletet, módszereket, tudásokat, együttműködési formákat, rendszereket tesz elérhetővé. Építi a szakmák közötti kreatív hidakat s ehhez a szervesítéshez változási és innovatív folyamatokat tervez és támogat. Olyan fejlesztőket segít világra képzéssel, az új készségekkel való együttes munkával, akik ezt az új megnyilvánulási lehetőséget a levegővétel természetességével élik meg. Új paradigma a horizonton.

A mesterségesen elzárva tartott, vagy a tehetetlenül egymástól távolra sodródó tudások szinergiája, szervesítése, összefonódása, az emberi tudás nagyságrendi fejlődési ugrásának létrejöttéhez új, tágas terek megnyitása, eredményes és hatékony használatba vétele inspiráló légkörben.

Mi a Hazai Víz-Horizontalitás?

A vízzel összefüggő közvetlen és közvetett tudományok, szakmák, tudások, irányítások, gyakorlatok, tapasztalatok tudatos és strukturált megoldás-építési folyamata egymásra, egymás értékeire és a jövőre figyelemmel.

A vízzel kapcsolatos tudományok – szakmák kiinduló felsorolása a Hazai Víz-Horizontalitás Program bevezetőjéből.

„1,vízépítés; 2, árvízvédelem; 3, hidrológia; 4, gazdaságtörténet; 5, etnográfia; 6, paraszti gazdálkodás; 7, felszín és felszín alatti vizek; 8, vízkormányzás-régészet; 9, földrajz; 10, vízrajz; 11, hagyományok és tudás; 12, öntözés; 13,vízgazdálkodás; 14,környezetbiztonság; 15, katasztrófavédelem; 16, stratégiai tervezés; 17, controlling-monitoring rendszerek; 18, ártéri gazdálkodás; 19, vízügy, építőmérnöki- környezet-mérnöki tudások; 20, vízművek; 21,vízügyi-létesítmény tervezés és üzemeltetés; 22, energia- energetika; 23, energiagazdálkodás; 24, meteorológia; 25, klímaváltozás; 26, folyószabályozás; 27,hajózás; 28, légszennyezés; 29, kármentesítés; 30, jog; 31, környezet gazdaságtan; 32, finanszírozás; 33, pályázatkezelés; 34, közbeszerzés; 35, vízgyűjtő gazdálkodás; 36, tájgazdálkodás; 37, tájépítészet; 38, hidrogeológia-mérnökgeológia; 39, földtan-talajvédelem; 40, víztan; 41, biológia; 42, humuszmenedzsment; 43, vidékfejlesztés; 44, szemléletformálás- környezeti nevelés; 45, informatika; 46, területfejlesztés; 47, településfejlesztés; 48, erdőgazdálkodás; 49, szennyvízkezelés; 50, csatornázás és eszközrendszere; 51, gyümölcsstermesztés; 52, kutatás-fejlesztés; 53, belvíz; 54, fokgazdálkodás; 55, halgazdálkodás; 56, haltenyésztés, 57, tartósítás; 58, feldolgozás; 59, állattenyésztés; 60, vadgazdálkodás; 61, környezet-gazdaságtan; 62, gazdaságfejlesztés; 63, vállalkozás-fejlesztés; 64, gyógynövényismeret és termesztés; 65,természetvédelem; 66,környezetvédelem; 67,hulladék-kezelés és gazdálkodás; 68,őstörténet; 69,történelem; 70,hidraulika; 71,biodiverzitás; 72,fenntarthatóság; 73, oktatás (teljes életkori paletta); 74,kártevő és rovarvédelem(pl:szúnyog); 75,virológia; 76,egészségügy (pl:malária); 77,horgászat; 78,balneológia és balneotechnika; 79,turizmus; 80, vízellátás; 81, ivóvíz; 82,ásványvíz; 83,térségfejlesztés; 84,rákászat; 85, intenzív szántóművelés; 86,agrárerdészet; 87,kertészet; 88, élelmiszeripar; 89, infrastruktúra; 90, géptervezés és gyártás; 91, intézményrendszerek, 92, víztisztítás; 92, vízkémia; 93, növénytermesztés...”

- Egy fontos és alapvető programról a közeljövőből itt találhat információt: [Budapesti Víz Világtalálkozó 2016](#)

Most a víz és „környezete” foglalkoztat, ahol a fenti közel 100 tudomány és szakma egymással párhuzamosan dolgozik, s mindenki ássa a maga kútját, nem tudva hogy mellette ki ás és mit talált. Egyszerre van sok víz (árvíz, belvíz), majd nem sokkal később az évben a nagyon kevés víz (aszály). Sivattá vált a Homokhátság, s majd a többi termőterület is az lesz lassan kúszva nyugat, kelet és észak felé? A víz környékén két nagy szakmacsoport és a kiegészítő tudományok működnek, az egyik a vízgazdálkodás, katasztrófavédelem és hajózás, a másik a mezőgazdaság, ártéri gazdálkodás, vízkormányzás. Egymásra találásuk a Kárpát –medence és Magyarország élhető jövője.

A szétaprózódott értékteremtésünk elemi mágneseinek azonos, konszenzusos irányokba rendezése túlmutat az egyéneken, mert életünk szinte minden területén ugyanazt érzékeljük.

Ön nyilvánvalóan a saját ügye mentén is azonosíthat sokféle vonatkozó tudást, tapasztalatot...

Hozza el, ossza meg ezt, s legyen gazdagabb a többiek gondolataival.

Miben látja a megoldás lényegét, a helyzet okait, vagy hogyan gondolkodik a részletekről? Mergosztaná velünk? Ajtót nyitunk a világok között.

Tisztelettel várom / várja Önt a Szakosztály ezen az eseményen, beszélgetésen!

Joó Lajos

Horizontalitás, Egyediség Programgazda
Hazai Víz-Horizontalitás Program
szervezetfejlesztő, rendszer-innovátor
Master of Business Training
+36-30-529-9320; HVHJoolajos@gmail.com

A részletekről:

A tavalyi előadás folytatása

A tavaly novemberi előadásom után visszatérően szeretnék jelezni a Szakosztálynak, az Elnökségnek és tagoknak, valamint az érdeklődőknek a Horizontalitás témakörömben való előremozdulásokról. Meggyőződésem, hogy a Horizontalitás készség-, szemléleti- és eszköz-együttese egy lehet a lehetséges „kulcsok közül” számos komplex kihívásra.

Szinte észre sem vesszük

Akik „normálisan gondolkodnak”, s számukra „értelemszerű” az élet jelen állapota, azoknak természetes a szakmaiságok jelen állapota is.

Hiszen mi történik? A szakmák fejlődnek, egyre több specialista érzékeny részletkérdésre, kivételes állapot megoldására, egyedi konstellációk hatékony megfejtésére, rengeteg részletkérdésre egyre több válasz adódik, hála épp a speciális, végtelenségig elaprózódott tudásoknak. Ma már mindenre van válasz, csak még nem találtuk meg a neten...

Halk kérdés mégis az, vajon miért halad a világ a pusztulás felé? Ennek ellenére hogyan haladhat arrafelé?

Kihívások

Saját tudásaink szervesítése élethosszig tartó jelentős kihívás. Lassan nincs „egyfajta tudású ember”. Nincs élethosszig tartó azonos tevékenységi tartalom. Így a kihívásokra való válaszokban - jobb esetben - cserélgetjük a „szakma-kalapjainkat”, rosszabb esetben nem is tudatosodik, hogy melyik szakmánk „kalapja” van rajtunk meghatározva látásunkat és minden rezdülésünket. Az egyes személy horizontalitása jelentős előrelépést és kreatív erőt szabadít fel, hiszen mindegyik tudásom magam vagyok. Egyszerűbb különböző rész tudásom szervesülése egyre nagyobb lelkesedést hoz. Tovább bonyolítja a gondok kezelését, ha egy másik ember is bekerül a folyamatba, jelen van a megoldásban a szakmánkból.

Az pedig, ha 8-10 szakma is „összehajol” egy gond (strukturálatlan probléma) érékelésére, megfejtésére, megoldására, az szinte lehetetlen helyzetet teremt, főként ha az informálisan elvárt eredmény: a gyorsaság és azonnali cselekvésorientáció. Ekkor előkerül az öncenzúra, az agresszió, a manipuláció, a gyors behódolás, a szavazgatás, az okos enged..., a jó lesz az ide most...

Személyes élmény? Van arról személyes élménye, amikor egy közös ügy érdekében több szakmában-tudományban specialista szakembereket, vagy kiemelkedő kulcsembereket, netán szakmai iskolák képviselőit, esetleg vezetőket sikerült egy asztalhoz ültetnie? Mitől lett ez a folyamat sikeres, vagy kudarcos? Ismétlődnek-e ezek a sikerek vagy kudarcok az Ön környezetében?

A mai elszigetelődő térben szinte lehetetlen érlelni fenntartható, szerves megoldásokat. Így a mai megoldások legnagyobb részének minimális az eredetiségi és hosszú távú hasznossági szintje. A legnagyobb „falak” épp a komplex gondok megoldási környezetében épülnek, ahol hirtelen időprések keletkeznek. Sokfelé hegemón szakmák uralkodnak, akik az „egyetlen igazságot, a saját igazságukat” érvényesítik. A megoldások fenntarthatósága pedig a tűzoltásokhoz hasonló: kárelhárítás / kockázatkezelés, --- jobb esetben. Aztán persze következik a kárelhárítás kárának elhárítása. Mindezek fényévnnyi messze vannak a mai tudásokkal elérhető optimumhoz képest és a nyertes- nyertes helyzetekhez képest is.

Vetítés helyett gyújtsuk fel a villanyt a moziban

Sok „érdekes filmet vetítenek” sokfelé, vetítik is rendületlenül, s szinte mindannyian egy vagy több nézőtételen ülünk a sötétben, másokat nem érzékelve, csak a filmvászonon láthatókat. Jó lenne felgyújtani a villanyt, s egymás felé fordulni a jövő valódi egyeztetésére. Érdekes és alapvető lehet létrehozni a sokdimenziós érzékelést, tudást, alkotást, az egymást fel és elismerő, kölcsönösen értett alapokat, szempontrendszerrel egy – egy meghatározó ügy kapcsán.

Kérdéseim és hipotézisek a 99 jegyében:

Mennyire becsüli azt az erő-arányt, ami egyrészt a „specializáció –fragmentálódás” irányába hat, másrészt ami a „szerves egész megfogás és meglátás” irányába hat?

Milyen Ön szerint ma a dinamikus erőforrások eloszlása a versenyszerű mélységi tudásra (specializációra) és a szélességi-áttekintő partneri tudásra (horizontalitásra)? Becsléséhez néhány példa a dinamikus erőforrások közül: pénz, figyelem, energiák, tehetség, szocializáció, intézmények, szervezetek, eszközök, módszerek, gondolkodás, szemlélet, szenvedély, tudomány, kutatás, innováció, irányítás, gyakorlat, értékek, attitűdök, érdekek, célok, eredmények, hatások...

Hipotézis: 99,99 % specializáció; 0,01 % horizontalitás

Mennyire lehet Ön szerint meghatározó az ember alapbeállítódására, hogy szétaprózódott környezetet sajátít el a szocializációjában, ennek megfelelő képességeket és készségeket fejleszt a iskolarendszer is és a teljes környezete is? Mennyire lehet 18 évesen (jogi felnőttkor) valóban életstratégiát készíteni egy Csokonai versből, egy differenciál egyenletből, két kémia képletből, három megjegyzett történelmi dátumból és öt fekvőtámaszból?

Hipotézis: 99%

Miért fontos megemlíteni az ún. integrációs irányokat, amit a specializáció ellentétének tartanak sokan, és hidaknak képzeltünk a szervesség irányába? Integráció: a kolbászból, a sült oldalasból és a kutyának főzött nyers csontból csak „igazi varázslattal” integrálhat egy hentes, egy biológus és egy orvos élő malacot.

Hipotézis: Az integrációval 99%-ban nem tudjuk mit építünk, csak csinálunk „valamit” aktuális hitek és modellek mentén.

Vajon a többféle tudást érintő kezdemény miért zúzódik össze? Miért csak a tudományos kutatás csigalassúsággal érlelődő „privilegiuma” a multi / transz diszciplína, ami ma legtöbbször integráció?

Hipotézis: 99%-ban az érdekviszonyok, a hatalmi hierarchia, a szakmai ego kirekesztő jellege, a szakmakultúra erőssége, a rögződött szokásjogok, a „nem az én asztalom”, a „nem áll érdekünkben”, valamint a megélhetési szükség a kezdeményeket felülírja.

Mennyire lehet egy specialistának szerves látásmódja? Mindannyian kicsit azok vagyunk. Mennyire meghatározó az egy szakma által leegyszerűsített kép, a szükséges dimenziók jelentős korlátozása? Mennyire befolyásolja évtizedes specializációja Őt a témája kiválasztásában, észlelésében, gyakorlati tevékenységében és az eredményei értékelésében, felhasználásában? Milyen esélyünk van elkerülni a trendet, ami a szakembertől a szakbarbáron át a szak-idióta képzésig és napi működési gyakorlatokig vezet?

Hipotézis: továbbengedve ebben az arányban a specializációs paradigmát 99%-ban semennyire, az 1 % viszont kevés lesz az élethez

Milyen készségek kellenek a nem szétaprózódott érzékeléshez és tevékenységhez?

Hipotézis: 99 másik, eddig nem fejlesztett készségre van szükség, milyen készségek tűnnek fel, milyenek erősödnek

Milyen Ön szerint egy mai polihisztor? Mihez ért valójában? Lehet-e egy embercsoport „egyben”? Ha lehet, akkor lehet-e egy embercsoport a XXI. század polihisztora? Nem az lesz az élete eredménye, amit egyéni életében létrehozott, hanem az, amit ebben a sokszakmás csoportban.

Hipotézis: 99%-ban önmagától, a mai eszközökkel és beállítódással nem tud létrejönni sem a mai tágabb, sem a szűkebb környezetben.

Merre 2016-ban? És utána?

Egyik első tudatos horizontalitás élményem egy földdarabhoz kapcsolódik, amikor 5 intézménytől kellett adatokat kérni, hogy érzékelhető legyen, hogy milyen is az a talpalatnyi termőföld, amin állunk.

Másik élményem a már 13. éve általam koordinált Das Leben-Az Élet szív és érrendszeri kutatási projekt, amely nemzetközi szintű áttöréssel eredményeit egymástól távol eső szakmákkal éri el (pl: hidraulikai mérnök-fizikus- szívsebész...).

Harmadik élményem a hazai agrárkutatás 16 intézetével (NAIK) közösen 2016-ban kezdett szervezetfejlesztési- horizontalitási munka folyamata közel 1000 személyes részvétellel.

Csak összetett ügyek vannak körülöttünk. Nincs egyszerű ügy, csak az összetett sokrétű valóság valamilyen célból leegyszerűsített vagy túlzottan leegyszerűsített látásmódja. Napi – heti – évi válságkezeléskor jogos lehet az intuitív és azonnal cselekvő („do”-er) viselkedés, jó irány, ha a már előre felépített folyamatokkal.

Alapvetően veszélyezteteti viszont a teljes jövő tudatos, körültekintő és egyben hatékony felépítését, ha valamiért „közelre nézve” folyamatosan válságot kommunikálunk és azonnali lépésekben gondolkodunk.

Nem válsághelyzetben másra van szükség és főként máshogyan. Ekkor jön a hatékony és eredményes horizontalitás, aminek egyik jelentős kreatív ereje nem a fókuszálás, nem a konvergálás. Ekkor (azaz holnap?) erősödik majd az összes pontra való egyidejű figyelmesség, az összpontosítás és erősödnek a divergáló, szakmák közötti kreatív kapcsolatépítő technikák és készségek.

Sok irány és ügy érzékelhető, ahol a horizontalitás fontos, vagy alapvetően fontos lehet a jövőben.

Partnereket, ügyeket keresünk. Ön mit gondol?